

Tekoälyn käytön eettiset ohjeet

1. Johdanto

Näiden eettisten ohjeiden tarkoituksena on varmistaa, että tekoälyn käyttö Rautalammin kunnassa on vastuullista, läpinäkyvää, turvallista ja kuntalaisten luottamusta vahvistavaa. Ohjeet koskevat kaikkea kunnan toiminnassa tapahtuvaa tekoälyn ja tekoälyä hyödyntävien järjestelmien käyttöä.

Tekoälyllä tarkoitetaan tässä ohjeessa järjestelmiä ja sovelluksia, jotka tuottavat sisältöä, analyyseja, suosituksia tai päätöksenteon tukea automaattisesti tai osittain automatisoidusti.

2. Soveltamisala

Ohjeita sovelletaan:

- viranhaltijoihin ja työntekijöihin
- luottamushenkilöihin heidän käyttäessään tekoälyä kunnan asioissa
- kunnan hankkimiin ja käyttämiin tekoälyratkaisuihin

3. Perusperiaatteet

3.1 Ihmisen vastuu ja päätöksenteko

- Tekoäly ei tee itsenäisiä viranomais- tai hallintopäätöksiä.
- Ihminen vastaa aina tekoälyn tuottaman tiedon käytöstä, tulkinnasta ja lopullisista päätöksistä.
- Tekoäly toimii päätöksenteon tukena, ei päätöksentekijänä.

3.2 Laillisuus ja hyvä hallinto

- Tekoälyn käytön tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä, erityisesti hallintolakia, tietosuojalainsäädäntöä ja julkisuuslakia.
- Tekoälyä ei käytetä tavalla, joka vaarantaa hyvän hallinnon periaatteet tai kuntalaisten oikeusturvan.

3.3 Tietosuoja ja tietoturva

- Henkilötietoja, salassa pidettäviä tietoja tai luottamuksellista aineistoa ei saa syöttää avoimiin tai hyväksymättömiin tekoälypalveluihin.
- Tekoälyn käytössä noudatetaan kunnan tietoturva- ja tietosuojakäytäntöjä.
- Käytettävien tekoälyratkaisujen tietojen käsittely ja säilytys on tunnettava ja dokumentoitava.

3.4 Avoimuus ja läpinäkyvyys

- Tekoälyn käytöstä hallinnon tukena tulee olla avoin silloin, kun sillä on merkitystä asian käsittelyn kannalta.
- Tekoälyn tuottamaa sisältöä ei esitetä ihmisen itsenäisesti tuottamana asiantuntija-arviona.

3.5 Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys

- Tekoälyä ei saa käyttää tavalla, joka voi johtaa syrjintään tai eriarvoiseen kohteluun.
- Tekoälyn tuottamat sisällöt ja suositukset on arvioitava kriittisesti mahdollisten vinoumien varalta.

3.6 Luotettavuus ja kriittinen arviointi

- Tekoälyn tuottama tieto on aina tarkistettava ennen sen käyttöä.

- Tekoälylle ei anneta perusteetonta asiantuntija- tai auktoriteettiasemaa.
- Virheellistä, harhaanjohtavaa tai puutteellista tekoälyn tuottamaa sisältöä ei saa käyttää sellaisenaan.

4. Sallittu ja suositeltava käyttö

Tekoälyä voidaan käyttää esimerkiksi:

- tekstien luonnosteluun ja tiivistämiseen
- valmistelutyön tukena
- tiedon jäsentämiseen ja ideointiin
- koulutus- ja perehdytystarkoituksiin

Edellytyksenä on, että sisältö tarkistetaan ja muokataan ennen käyttöä.

5. Kielletty tai rajoitettu käyttö

Tekoälyä ei saa käyttää:

- viranhaltijapäätösten automaattiseen tekemiseen
- henkilötietojen käsittelyyn ilman asianmukaisia suojatoimia
- salassa pidettävän aineiston syöttämiseen avoimiin palveluihin
- tavalla, joka vaarantaa kuntalaisten oikeudet tai luottamuksen

6. Osaaminen ja kehittäminen

- Kunta huolehtii siitä, että henkilöstöllä on riittävä ymmärrys tekoälyn mahdollisuuksista ja rajoitteista.
- Tekoälyn käyttöä kehitetään hallitusti ja kokemuksia seuraten.

7. Seuranta ja päivittäminen

Näitä eettisiä ohjeita tarkastellaan ja päivitetään tarvittaessa, erityisesti lainsäädännön ja teknologian kehittyessä.